

PREDGOVOR

Zbornik radova s Prvog interdisciplinarnog znanstveno-stručnog skupa s međunarodnim sudjelovanjem: *Hrvatski istok u Domovinskom ratu – iskustva, spoznaje i posljedice*, održan 4. i 5. prosinca 2014. godine u Osijeku, predstavlja produkt stručnog i znanstvenog rada sudionika i organizatora: Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar iz Zagreba – Područnog centra Osijek, Odjela za kulturologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Ogranka Matice hrvatske u Osijeku.

Dvadeset je godina nakon okončanja Domovinskoga rata, odnosno sedamnaest nakon mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja u ustavno-pravni sustav Republike Hrvatske, a brojne su teme ostale neistražene, kao i uloga velikog broja branitelja i domoljuba u obrani suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Hrvatske.

Tijekom Domovinskoga rata kontinuirano su se odvijali svi vidovi javnog i društvenog života građana. Škole i fakulteti dislocirano su održavali nastavu u tuzemstvu i inozemstvu. Komunalne službe, vatrogasci, zdravstvo i drugi nositelji socijalne aktivnosti svakodnevno su obavljali svoju aktivnost. Kazališta su gotovo svakodnevno izvodila svoje repertoare za cijelo vrijeme trajanja Domovinskog rata. Sportska natjecanja su se održavala, na kojima je Republika Hrvatska bila prezentirana u svijetu. Na sportskom planu vrlo su značajni naporu sportaša i sportske diplomacije, a u tome je prednjačio Hrvatski olimpijski odbor na čelu s Antunom Vrdoljakom. Međunarodni olimpijski odbor pozvao je Hrvatski olimpijski odbor da sudjeluje na XVI. zimskim olimpijskim igrama u Albertvilleu u Francuskoj (od 8. do 23. veljače 1992.) i na XXV. ljetnim olimpijskim igrama u Barceloni u Španjolskoj (od 25. srpnja do 9. kolovoza 1992.). XVI. zimske olimpijske igre prve su na kojima su hrvatski sportaši sudjelovali samostalno. Hrvatski sportaši osvojili su tri olimpijska odličja sportski uspjesi bili su od iznimnog političkog značenja za tek međunarodno priznatu Republiku Hrvatsku, a na drugoj strani bili su iznimna moralna potpora braniteljima i svim građanima Republike Hrvatske.

Organizatori ovoga skupa, kao i građani, osjetili su u svakodnevnicu nedostatak poznavanja brojnih tema iz Domovinskog rata, naročito onih koje se odnose na hrvatski istok, koji je zadnji oslobođen odnosno reintegriran u ustavno-pravni sustav Republike Hrvatske 15. siječnja 1998. godine. Naime, tada je na području hrvatskog Podunavlja završio mandat UN-ove prijelazne uprave za istočnu Slavoniju, Baranju i zapadni Srijem, poznatiji pod kolokvijalnim nazivom UNTAES.

Brojne su teme iz Domovinskog rata na navedenom području o kojima se zna vrlo malo ili gotovo ništa, a kreirale su u znatnoj mjeri svakodnevnicu hrvatskog puka i oficijelnu politiku tijekom ratnih događanja i poraća. Među takvim temama treba istaknuti vojna djelovanja odnosno bitke za pojedina mjesta i naselja, egzistiranje kvazifiskalnog i kvazimonetarnog sustava okupacijskih vlasti te ratne monetarne unije (fe-

deracije) Savezne Republike Jugoslavije, Republike Srpske i Republike Srpske Krajine te brojne aspekte društvenog života koji se odnose na obrazovanje, kulturu, umjetnost i medije na hrvatskom istoku za vrijeme Domovinskog rata. S obzirom na heterogenu strukturu znanstvenika odnosno izlagača na Skupu, njihovi znanstveni članci u ovom zborniku mogu se svrstati u nekoliko okvirnih tematskih cjelina koje se odnose na pojedine aspekte znanstveno-istraživačkog rada, to su vojni, politički, pravni, mirovni, obrazovni, znanstveni, kulturni, ekonomski, jezični, socijalni, zdravstveni, vjerski, informativni, pravosudni i drugi aspekti.

Zahvaljujem svim sudionicima Prvog interdisciplinarnog znanstveno-stručnog skupa s međunarodnim sudjelovanjem: hrvatski istok u Domovinskom ratu – iskustva, spoznaje i posljedice, koji su svojim sudjelovanjem i radovima pridonijeli znanstvenoj i inoj spoznaji o događanjima tijekom Domovinskoga rata i poraća na području hrvatskoga istoka. Također, zahvaljujem suorganizatorima skupa Odjelu za kulturologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Ogranku Matice hrvatske u Osijeku, koji su svojim nesebičnim i pregalачkim radom pridonijeli realizaciji navedenog projekta, kojega nastavljamo i ove godine, ali institucionalno obogaćeni sudjelovanjem Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Mostaru, čiji su znanstvenici prošle godine vrlo zapaženo sudjelovali u radu, a ove su godine najavili vrlo zanimljive teme.

Prošlogodišnji je skup održan u izrazito financijski složenom trenutku, njegovo održavanje produkt je financijske potpore gospodarskih subjekata i jedinica područne (regionalne) samouprave i lokalne samouprave, koji su izrazili senzibilitet za teme iz Domovinskoga rata i poraća, koje na ovome području nisu sustavno obrađivane. Identična je situacija i s ovogodišnjim skupom, koji će biti održan 2. i 3. prosinca ove godine, a nastavak je napora znanstvenog i stručnog problematiziranja tema iz Domovinskog rata i poraća. U ime suorganizatora i svoje osobno ime zahvaljujem predstavnicima gospodarstva i lokalne samouprave koji su svojom financijskom potporom omogućili održavanje prošlogodišnjeg i ovogodišnjeg skupa.

Prošlogodišnji skup, kao i ovogodišnji, posvećen je braniteljima Domovinskog rata, kao i svim domoljubima i mučenicima koji su tijekom trinaestostoljetne hrvatske povijesti izgubili život, bili proganjani, zatočeni i šikanirani boreći se za samobitnost i opstojnost hrvatskoga puka. Isto tako, skup je posvećen i svakom drugom čovjeku, koji nije pripadnik hrvatskoga nacionalnog korpusa, a bio je žrtva tijekom Domovinskog rata boreći se za slobodu i opstojnost hrvatskoga puka. Stoga, ovoj skupini građana Republike Hrvatske upućujem posebnu zahvalu za sve što su učinili za samobitnost i opstojnost naše domovine.

Glavni urednik:

Prof. ddr. sc. Miljenko Brekalo